

การพัฒนาตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการ ของผู้เรียนที่สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ

DEVELOPMENT OF 12 VALUE INDICATORS OF LEARNERS UNDER PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICES IN CHAIYAPHUM PROVINCE

สุจินดา คำอู¹ สุนันท์ สียาย²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการและยืนยันองค์ประกอบค่านิยม 12 ประการของผู้เรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1,200 คนที่ได้มาโดยการ สุ่มแบบหลายขั้นตอนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีค่าความเชื่อมั่น .93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ค่าสถิติไค-สแควร์ ดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบ CFI ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีไม่อิงเกณฑ์ Tucker-Lewis Index (TLI) ดัชนีค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของ ความ คาดเคลื่อนในการประมาณค่า ดัชนีค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรม Mplus Version 7.2 ผลการวิจัยพบว่าผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการ และเพื่อยืนยัน องค์ประกอบค่านิยม 12 ประการของผู้เรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ พบว่าได้ทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้และผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแบบจำลองการวัดตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการ ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโมเดลมีความตรง เชิงโครงสร้างพิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ χ^2 มีค่า 2.218 df มีค่า 6 p-value มีค่า 0.8986 CFI มีค่า 1.000 TLI มีค่า 1.002 RMSEA มีค่า 0.000 SRMR มีค่า 0.006 และค่า χ^2 / df มีค่า 0.3696

คำสำคัญ : การพัฒนาตัวบ่งชี้, ค่านิยม 12 ประการ,สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Abstract

This research aimed to: 1.) develop 12 value indicators in learners under Primary Educational Service Area Offices in Chaiyaphum Province; and 2.) for the components of 12 values of learners under Primary Educational Service Area Offices in Chaiyaphum Province. The samples were 1,200 students of Primary Educational Service Area Offices in Chaiyaphum Province, who were acquired through multi-stage random sampling. The tools used to collect data were 5-rating-scale questionnaires created by the researcher with reliability of .936. The statistics used in data analysis were mean, standard deviation, and percentage. The statistics used to analyze basic data for hypothesis testing were composed of statistics chi-square, Comparative Fit Index (CFI), Goodness of fit indices Tucker-Lewis Index (TLI), root mean square error of approximation, standardized root mean square residual. Data analysis was conducted by Mplus Version 7.2 program. The findings from the study were: 1.the outcome from developing 12 values and insisting of the components of 12 values in learners under Primary Educational Service Area Offices in Chaiyaphum Province showed 12 indicators 2.The results of inspecting consistency between measuring model of the 12 values according to hypothesis and empirical data by Confirmatory Factor Analysis showed that the model has structural accuracy, considered by statistics used to inspect the accuracy of the model which were χ^2 with values of 2.218, df with values of 6, p-value with values of 0.8986, CFI with values of 1.000, TLI with values of 1.002, RMSEA with values of 0.000, SRMR with values of 0.006, and χ^2 /df with values of 0.3696

Keywords : Indicator development, the 12 value

1. บทนำ

ในการนี้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ตระหนักถึงปัญหาด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมไทยและเรื่องราวการพัฒนาคน โดยได้มอบค่านิยม 12 ประการ ให้แก่กำลังพลและประชาชนยึดถือปฏิบัติตนตาม ซึ่งทางกระทรวงศึกษาธิการก็ได้นำค่านิยม 12 ประการนี้ มาปรับเป็นบทกลอนเพื่อให้โรงเรียนทั่วประเทศนำไปสอนนักเรียนให้ท่องจำและนำไปปฏิบัติตามเช่นกัน โดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กและเยาวชนไทยมีค่านิยมที่ดีงาม สามารถพัฒนาตัวเองทั้งด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรมไปพร้อมๆ กัน สำหรับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ประกอบด้วย 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง 8) มีระเบียบวินัย

เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง (สำนักวิชาการ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร, 2557)

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็งโดยต้องสร้างคนในชาติให้มีค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทย ซึ่งค่านิยมดังกล่าวครอบคลุมและสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

การพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2557)

แนวทางการปฏิบัติสู่ความเป็นรูปธรรมนั้นต้องอาศัยการวัดและประเมินผล ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติกันยังขาดความเข้าใจ ขาดระบบขั้นตอนในการกำหนดตัวชี้วัดในการวัดผู้เรียนเกี่ยวกับหลักค่านิยม 12 ประการ การวัดต้องพิจารณาจากความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมแต่ต้นภาคเรียนจนถึงปลายภาคเรียนจึงสรุปผล ตลอดจนการสร้างเครื่องมือวัดโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ ทั้ง 3 เขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีทั้งหมด 711 โรงเรียน มีการประเมินโดยใช้เกณฑ์ตามแต่ละสถานศึกษา กำหนด ทั้งนี้อ้างอิงจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อแก้ไขปัญหาหรือสร้างค่านิยม 12 ประการ แก่ผู้เรียนตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง แจ้งให้ทุกสถานศึกษานำสู่การปฏิบัติ เป็นภารกิจที่สถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องดำเนินการ สำหรับตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมตามหลักค่านิยม 12 ประการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ยังไม่มีการวิจัยเพื่อให้ได้ ตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการของผู้เรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ

จากสาเหตุและความสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการของผู้เรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เพื่อให้ได้เครื่องมือกรอบในการวัดและประเมินผลผู้เรียนให้เกิดความชัดเจนในการวัดพฤติกรรมตามหลักค่านิยม 12 ประการ และเป็นแนวทางให้สำหรับสถานศึกษาที่จะนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการ ของผู้เรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ

2. เพื่อยืนยันองค์ประกอบค่านิยม 12 ประการ ของผู้เรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามใช้กลุ่มประชากรจากนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 711 โรงเรียนมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 99,049 คน โดยแบ่งเป็น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีจำนวนโรงเรียน 253 โรง มีจำนวน นักเรียน 35,001 คน (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1, 2557) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีจำนวนโรงเรียน 267 โรง มีจำนวน นักเรียน 36,495 คน (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2, 2557) และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 มีจำนวนโรงเรียน 196 โรง มีจำนวนนักเรียน 27,553 คน (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3, 2557)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ดังต่อไปนี้ โดยกลุ่มตัว แปรที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์หัตถ์แปรพหุนาม ที่ใช้ในการวิเคราะห์หัตถ์แปรแฝงในแบบจำลองสมการโครงสร้าง เชิงเส้น จำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่พอสมควรในการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Mplus Version 7.2 ซึ่ง Schumacker and Lomax (1996) กำหนดอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างต่อจำนวนพารามิเตอร์ เป็น 10-20 ต่อ 1 ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้รวมทั้งสิ้น 98 ตัวแปร การประมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้คำนวณสูตรของ Schumacker and Lomax (1996) คือ 10×98 ได้ผลลัพธ์เท่ากับ 980 คน เพื่อให้ความคาดเคลื่อนมีค่าลดลง ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดตัวอย่างเป็น 1200 คน (วรณีย์ แกมเกตุ. 2540)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารและ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง แล้วสังเคราะห์ให้เกิดตัวบ่งชี้ ข้อคำถามในแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งข้อคำถามวัดใน 12 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) องค์ประกอบด้านชื่อเสียงเสียสละ อดทน 3) องค์ประกอบด้านกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) องค์ประกอบด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม 5) องค์ประกอบด้านรักษาวินัยธรรมประเพณีไทยอันงดงาม 6) องค์ประกอบด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์

หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน 7) องค์ประกอบด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่ถูกต้อง 8) องค์ประกอบด้านมีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) องค์ประกอบด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10) องค์ประกอบด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11) องค์ประกอบด้านมีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา 12) องค์ประกอบด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์เพื่อบรรณาธิกรข้อมูล และรวมค่าข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลและการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้โปรแกรม Mplus Version 7.2

6. ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

6.1 เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการ ของผู้เรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ

ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้พัฒนาตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการ และเพื่อยืนยันองค์ประกอบค่านิยม 12 ประการ ของผู้เรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ได้ทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ อันได้แก่ 1) ตัวบ่งชี้มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ตัวบ่งชี้ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน 3) ตัวบ่งชี้กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ตัวบ่งชี้ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม 5) ตัวบ่งชี้รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม 6) ตัวบ่งชี้มีศีลธรรม รักษาความสัตย์หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน 7) ตัวบ่งชี้เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่ถูกต้อง 8) ตัวบ่งชี้มีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) ตัวบ่งชี้มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10) ตัวบ่งชี้รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11) ตัวบ่งชี้มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักศาสนา 12) ตัวบ่งชี้คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติมากกว่าประโยชน์ของตนเอง

6.2 เพื่อยืนยันองค์ประกอบค่านิยม 12 ประการ ของผู้เรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแบบจำลองการวัดตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการ ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) พบว่า โมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้างพิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ χ^2 มีค่า 2.218 df มีค่า 6 p-value มีค่า 0.8986 CFI มีค่า 1.000 TLI มีค่า 1.002 RMSEA มีค่า 0.000 SRMR มีค่า 0.006 และค่า χ^2/df มีค่า 0.3696

7. การอภิปรายผล

ผลการวิจัยการพัฒนาตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการของผู้เรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการของผู้เรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ได้ทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตัวบ่งชี้ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ตัวบ่งชี้กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ตัวบ่งชี้ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม ตัวบ่งชี้รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม ตัวบ่งชี้มีศีลธรรม รักษาความสัตย์หวั่นดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่แบ่งปัน ตัวบ่งชี้เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุขที่ถูกต้อง ตัวบ่งชี้มีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ ตัวบ่งชี้มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตัวบ่งชี้รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตัวบ่งชี้มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ กิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา และตัวบ่งชี้คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติมากกว่าประโยชน์ของตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปรค่านิยม 12 ประการมาจากนักวิชาการอย่าง หลากหลาย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2557 ; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2557 ; สำนักพิมพ์อวอร์ดบุ๊ก, 2557 ; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ; ราชบัณฑิตยสถาน, 2554 ; ฝ่ายวิชาการ ภาษาไทย บริษัทเอ็ดดูเนชั่น, 2553 ; ว.วชิรเมธี, 2558 ; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2558 ; ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศึกษาภาคเหนือ, 2557 ; วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี, 2557 ; กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา, 2557 ; วชิรพาทน เข้มทอง, 2555 ; พระครูวิสิฐนันทวุฒิ ธรรมวัตร จรณธมโม, 2554 ; พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน, 2554 ; ลัดดา ครสวรรณ, 2552 ; ชัชวาล พรหม เทศน์, 2551 ; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่, 2557) ทำให้การพัฒนาตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการ ครั้งนี้ครอบคลุมค่านิยม 12 ประการของผู้เรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ รวมทั้งกระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) แบบการผสมอย่างเท่าเทียมกันตามลำดับ ก่อนหลัง (Sequential Equivalent Design) โดยมีวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นตัวนำ ตามด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยสร้างตัวแปรค่านิยม 12 ประการ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษา ทฤษฎี ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นค่านิยม 12 ประการ แล้วนำร่างดังกล่าวไปสัมภาษณ์

ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แล้วทำการวิเคราะห์สรุปอุปนิสัยเพิ่มเติม เพื่อสร้างตัวแปรค่านิยม 12 ประการ จากนั้นใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแบบจำลองการวัดตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการ เชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) รวมทั้งตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับสภาพพฤติกรรมของเด็กไทยควรยึดถือปฏิบัติตนตาม เพื่อส่งผลให้เด็กและเยาวชนไทยมีค่านิยมที่พึงตามสามารถพัฒนาตัวเองทั้งด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรมไปพร้อมๆ กัน สำหรับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ซึ่งจำเป็นต้องมีพฤติกรรมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ มีพฤติกรรมใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของนายกรัฐมนตรี (สำนักวิชาการ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร, 2557) ได้กล่าวถึง ปัญหา ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมไทยและเรื่องราว การพัฒนาคน โดยได้มอบค่านิยม 12 ประการ ให้แก่กำลังพลและประชาชนยึดถือปฏิบัติตนตาม โดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กและเยาวชนไทยมีค่านิยมที่พึงตาม สามารถพัฒนาตัวเองทั้งด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรมไปพร้อมๆ กัน สำหรับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ประกอบด้วย 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็งโดยต้องสร้างคนในชาติให้มีค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทย ซึ่งค่านิยมดังกล่าวครอบคลุมและสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อันได้แก่ 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายนเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของปาริสา อร่ามเรือง (2553) พบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดและมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนพบว่าตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ด้านการเป็นคนดี ด้านการเป็นคนเก่ง และด้านความสุข สอดคล้องกับผลการวิจัยของนารีรัตน์ พู่กัน (2553) ที่พบว่า ตัวบ่งชี้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา รู้จักคุณค่าของตนเอง กล้าเผชิญสิ่งแวดล้อมภายนอก รู้จักใช้วิชาการ ในภาคปฏิบัติ คิดแบบองค์รวมทั้งระบบและมีวิสัยทัศน์ มีจิตบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของวัน ปุ่นผล (2551) พบว่าตัวบ่งชี้คุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ มี 7 องค์ประกอบ 62 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความสามารถทางสติปัญญาและความรู้ทางวิทยาศาสตร์ 11 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ 7 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบด้านความมีเหตุผลและรอบคอบ 10 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบด้านความอดทน 7 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบด้านความเชื่อมั่นในตนเอง 9 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบ 8 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบด้านความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ 10 ตัวบ่งชี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ โอคส์ (Oakes, 1986 อ้างถึงในบุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2543) ได้ทำการศึกษาในดัชนีของปัจจัยตัวบ่งชี้ ได้แก่ งบประมาณและแหล่งทรัพยากรอื่นๆ คุณภาพของอาจารย์และภูมิหลังของนิสิตนักศึกษา ดัชนีของปัจจัยกระบวนการ ดัชนีบ่งชี้คุณภาพของนักศึกษา ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา สัมพันธภาพในครอบครัวสภาพทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัว และความเป็นผู้ใฝ่รู้ 2) ปัจจัยของโปรแกรมการศึกษา ได้แก่ ลำดับที่เลือก ตารางเวลาเรียน เนื้อหาหลักสูตร รายงานและกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายความยากง่ายและความท้าทายของหลักสูตร 3) ปัจจัยสถาบัน ได้แก่ ประเภทของสถาบัน ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อมของอาคาร สิ่งอำนวยความสะดวก และบริเวณเพื่อการนันทนาการ

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการของของผู้เรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ เป็นผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันระดับเดียว (Single Level CFA model) ของตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการของของผู้เรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ ทั้ง 12 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตัวบ่งชี้ด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ตัวบ่งชี้ด้านกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ตัวบ่งชี้ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม ตัวบ่งชี้ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม ตัวบ่งชี้ด้าน มีศีลธรรม รักษาความสัตย์หวั่นตต่อผู้อื่น เผื่อแผ่แบ่งปัน ตัวบ่งชี้ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่ถูกต้อง ตัวบ่งชี้ด้านมีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ ตัวบ่งชี้ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตัวบ่งชี้ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตัวบ่งชี้ด้านมีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ กิเลส มีความละอายนเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา ตัวบ่งชี้ด้าน คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติมากกว่าประโยชน์ของตนเองโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการของของผู้เรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ มีความตรงเชิงโครงสร้างหรือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับค่อนข้างสูง นั่นคือ ตัวแปรและตัวบ่งชี้ทุกตัวใน

โมเดลเป็นตัวแปรและตัวบ่งชี้ที่สำคัญ และมีความสัมพันธ์เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็งโดยต้องสร้างคนในชาติให้มีค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริสา อร่ามเรือง (2553) ที่กล่าวว่าได้ตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนประกอบด้วยตัวบ่งชี้ด้านการเป็นคนดี ด้านการเป็นคนเก่ง และด้านการมีความสุข

นั่นหมายความว่านักเรียนที่มีคุณลักษณะพฤติกรรมที่ปฏิบัติตามค่านิยม 12 ประการนักเรียนย่อมมีผลต่อการเรียน การสอนเป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทย

8. ข้อเสนอแนะ

1. ตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นผู้วิจัยพัฒนามาจากกระบวนการใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology) แบบการผสมอย่างเท่าเทียมกันตามลำดับก่อนหลัง (Sequential Equivalent Design) ทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือและมีความสอดคล้องกับการสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็งโดยต้องสร้างคนในชาติให้มีค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทย จึงสามารถนำไปศึกษาพฤติกรรมคุณลักษณะค่านิยม 12 ประการของนักเรียนในแต่ละโรงเรียนได้
2. ตัวบ่งชี้ค่านิยม 12 ประการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีจำนวน 12 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้แต่ละตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบใกล้เคียงกัน แสดงว่าทุกตัวบ่งชี้มีความสำคัญใกล้เคียงกัน เพราะฉะนั้นผู้ที่นำผลการวิจัยไปใช้ต้องให้ความสำคัญกับทุกตัวบ่งชี้
3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันครั้งนี้ทุกตัวบ่งชี้มีความตรงเชิงโครงสร้างหรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับค่อนข้างสูง นั่นคือ ตัวแปรและตัวบ่งชี้ทุกตัวในโมเดลเป็นตัวแปรและตัวบ่งชี้ที่สำคัญ และมีความสัมพันธ์เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน

8.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากนักเรียนในภาพรวมแต่ไม่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมหรือบริบทที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการพัฒนาตัวบ่งชี้แตกต่างกันหรือไม่ดังนั้นจึงควรทำการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ในบริบทที่แตกต่างกัน อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสังเกตร่วมด้วย เพื่อนำไปพัฒนานักเรียนได้ชัดเจนขึ้น

9. บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2557). *นิยามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการและพฤติกรรมที่แสดงออก*. กรุงเทพฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ

- กลุ่มนโยบายและแผน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1. (2557). แผนปฏิบัติการ
ปีงบประมาณ 2557. ชัยภูมิ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.
- กลุ่มนโยบายและแผน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2. (2557). แผนปฏิบัติการ
ปีงบประมาณ 2557. ชัยภูมิ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2.
- กลุ่มนโยบายและแผน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3. (2557).
แผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2557. ชัยภูมิ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 .
- กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา. (2557). แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก 12
ประการในสถานศึกษา. อุดรธานี :สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีเขต 4.
- ชัชวาล พรหมเทศน์. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
กับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
ศึกษาสกลนคร เขต 1.วิทยานิพนธ์.มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นาริรัตน์ ภูกัน. (2554). การพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
นักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่.ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญใจ ศรีสถิตย่นรากร. (2543). การพัฒนาดัชนีรวมของคุณภาพการจัดการศึกษา สำหรับหลักสูตรพยาบาล
ศาสตรมหาบัณฑิต. ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ.
- ประไพศิลป์ ศรีณรงค์ฤทธิ์. (2552). การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4-6 โรงเรียนชุมชนบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
วิทยานิพนธ์
- ปาริสา อร่ามเรือง. (2553). การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฝ่ายวิชาการภาษาไทย บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น. (2553). พจนานุกรมไทย ฉบับทันสมัยและสมบูรณ์. สมุทรสาคร:
ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- พระครูวิสิฐนนทวุฒิ (ธรรมวัตร จรณธมโม). (2554). ยุทธศาสตร์การเรียนรู้กับแนวทางการพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษา จังหวัดน่าน เขต 1. จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.วิทยานิพนธ์
- พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน. (2554). การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของ
นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม.มหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ :
ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- ลัดดา ครสวรค์. (2552). การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี.มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. วิทยานิพนธ์

- ว.วชิรเมธี. (2558). เผยหลักค่านิยม 12 ประการของ คสช. คล้ายหลักธรรมะ ชี้ เวลานี้เหมาะ พื้น "จริยธรรม".
มติชนออนไลน์. ออนไลน์. เข้าถึงได้จาก :
http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1408320793 .
สืบค้นเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2558.
- วสัน ปันผล. (2551). การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ :
การประยุกต์ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2540). การพัฒนาตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการใช้ครู : การประยุกต์ใช้โมเดลสมการ
โครงสร้างกลุ่มพหุและโมเดลเอ็มทีเอ็มเอ็ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี. (2557). แนวทางการจัดการเรียนรู้ค่านิยมหลักของคนไทย 12
ประการ. สุพรรณบุรี.
- วัชรทาน เข้มทอง. (2555). ปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสียสละของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ. วิทยานิพนธ์
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษภาคเหนือ. (2557). การนำเกณฑ์การประเมินและ
แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ตามหลักค่านิยมของคนไทย
12 ประการ. เอกสารประกอบการประชุม, เชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). คู่มือตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ
พ.ศ.2558. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2557).
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2557). แนวทางการขับเคลื่อนค่านิยม 12 ประการสู่การปฏิบัติใน
สถานศึกษา. กรุงเทพฯ
- สำนักวิชาการ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร. (2557). สารสังเขปประเด็นการปฏิรูป
ประเทศไทยด้านอื่นๆ : การเสริมสร้างมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร
ประเทศและประชาชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2558). แนวทางการจัดกิจกรรม
เสริมสร้างค่านิยม 12 ประการ. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่. (2557).
คู่มือประกอบการอบรมการจัดการเรียนรู้ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ. เชียงใหม่.
- สำนักพิมพ์ วอเตอร์ บুক. (2557). ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ. นนทบุรี : วอเตอร์ บুক.
- Schumacker, E. R., & Lomax, G. R. (1996). A beginner's guide to structural equation modeling.
Mahwah, NJ: Erlbaum.